

در ادامه سلسله نشست های پژوهشکده نظریه پردازی سیاسی و روابط بین الملل، نشست «بازخوانی اصل وحدت جهان اسلام در سیاست خارجی جمهوری اسلامی» با سخنرانی دکتر دهقانی پوده روز سه شنبه مورخ ۹۴/۱۰/۱۵ در سالن اندیشه برگزار شد.

دکتر دهقانی با بیان این که پس از استقرار نظام جمهوری اسلامی مسئله وحدت مهمترین مسئله مطرح شده توسط جمهوری اسلامی ایران است بیان داشتند: حضرت امام(ره) تاکید بسیاری روی این مطلب داشتند. مقام معظم رهبری هم سال ۸۶ را سال اتحاد ملی و انسجام اسلامی نامگذاری کردند. در قانون اساسی نیز اصل یازدهم با اشاره به آیه قرآن به وحدت اشاره شده و جمهوری اسلامی را موظف کرده اقداماتی را در این جهت انجام دهد. یکی از وظایف جمهوری اسلامی در کنار تمامی مسائل این است که به دنبال وحدت در جهان اسلام باشد.

مبانی مربوط به وحدت در قرآن کریم از همه جا بیشتر است یکی از آیاتی که می توان به آن استناد کرد و نیز یکی از چهارجایی است که نام پیامبر آمده این است «محمد رسول الله... والذین معوها اشداء علی الکفار و رحماء بینهم». جامعه اسلامی زمانی اسلامی است که بین خودشان با رحمت و عطوفت و مهربانی برخورد کنند و با دشمنان با شدت برخورد کنند. اگر امتی این ویژگی را نداشته باشد فقط به اسم جامعه اسلامی است.

شهید مطهری تعبیر زیبایی دارد در سوره آل عمران آیه ۱۰۳ راجع به وحدت سخن آمده است، آیه ۱۰۵ همین سوره نیز راجع به وحدت است در حالیکه آیه ۱۰۴ درباره امر به معروف و نهی از منکر می باشد این که خداوند این آیه را بین دو آیه وحدت قرار داده دلیلش این است که یکی از اهداف عالیه تشکیل امر به معروف و نهی از منکر این است که از تفرقه جامعه اسلامی کاسته شود و وحدت امت اسلامی بیش از پیش نشان داده شود.

در آیه "الاعراب اشد کفراً و نفاقاً" در صورت ظاهری نشان می دهد که اعراب اشد کفار هستند بعضی دیگر می گویند این ها عربهای بادیه نشین هستند که این خصلت را دارند. به نظر بنده معنای حقیقی این است که حتی در مورد همین مفهوم آنچه باعث می شود اعراب بادیه نشین اشد کفراً باشند، مکان جغرافیایی آنها نیست، بلکه آنهایی که درب نور را به روی خود می بندند مورد نظر است. کسی که به مدینه نور و مدینه معرفت و مدینه علم آمد شایسته نیست از آن دور شود که بعضی از این نظر استفاده کرده و می گفتند مسلمانان اجازه ندارند از بلاد اسلامی خارج شوند به جهت تاثیر گذاری.

وحدت و تقریب دو مقوله جدا هستند. تقریب عبارت است از تلاش فقها برای تقریب فقه ها و فتاوا می باشد. این بحث جدا از وحدت است. منظور از وحدت نیز وحدت سیاسی است، لذا مقوله وحدت یک امر سیاسی است. امام خمینی(ره) از ابتدا تا انتها همواره به دنبال توحید کلمه و کلمه توحید بودند. بارها این عبارت را بکار بردند که اولاً هدف باید خدا باشد ثانیاً برای رسیدن به خدا توحید کلمه داشته باشیم. اختلاف در بین امت اسلامی آسیب های بسیاری را به جامعه رسانده است. دو حدیث داریم که متواتر هستند حدیث غدیر و حدیث ثقلین. مرحوم بروجردی می فرماید: تاکید بیشتری روی حدیث ثقلین داشته باشیم که وحدت را دربر می گیرد. مکتب مرحوم بروجردی بیشتر به تقریب نزدیک است تا وحدت. تقریب یکی از بازوان بحث وحدت است ولی وحدت مفهوم سیاسی، حکومتی است و می تواند در سطح جهان اسلام مورد بهره قرار گیرد. اصل دوازدهم قانون اساسی ضمن اینکه اسلام و مذهب شیعه اثنی عشری را مطرح می کند در خصوص سایر مذاهب می گوید که مردم باید در چارچوب مذهب خود عمل کنند.

در خصوص راه های پیشنهادی نیز می توانیم بگوییم: گفتگو مهم ترین مبحث است باید ساز و کار گفتگو را در داخل امت اسلامی فراهم کنیم. اگر گفت و گو نباشد سوء تفاهم می شود و عداوت و دشمنی بوجود می آید. رفت و آمد و گفتگو باید انجام شود. یکی دیگر از اقداماتی که باید انجام دهیم آن است که قبح توهین و تکفیر را در جامعه مطرح کنیم. در آیه ای که در مورد قصاص است، آیه بعد از آن گفته که قتل مانع اخوت نیست. صاحب دم می تواند قاتل را ببخشد. باید جای توهین و تکفیر گفتگو را قرار دهیم. باید در سطح جهان اسلام اقدامی کرد که جلوی این ها گرفته شود. مسئله دیگر دوری از خرافات است گاهی فکر می کنیم که خرافات بیشتر در اهل سنت دیده می شود در صورتی که خرافات در همه جا دیده می شود.